

PEDAGOGIK MADANIYATNI SHAKLLANTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUV

Azizova Umida Xabibullayevna

Namangan davlat universiteti doktoranti

ARTICLE INFO.

Kalit so'zlar: Pedagog, madaniyat, innovatsiya, kommunikatsiya, pedagog kasbi, ta'lim, texnologiya.

Annotatsiya

Maqolada bo'lajak pedagoqlarni pedagogik madaniyatini shakllantirishning innovatsion yondashishuviga yo'naltirilgan.

<http://www.gospodarkainnowacje.pl/> © 2024 LWAB.

Pedagogik madaniyat o'qituvchi shaxsiga, uning tarbiya va tarbiyaviy faoliyat sharoitidagi xulq-atvoriga xos xususiyatdir. Bugungi kunda pedagogik madaniyat kontseptsiyasini har qanday ta'rif bilan cheklash juda qiyin. Asosiy qiyinchilik madaniyat nima ekanligini tushunishdan kelib chiqadi. Bugungi kunda bu haqda ko'p yozilgan, faqat uning ta'riflari besh yuzdan ortiq. Ikkinchi muammoli nuqta - pedagogik faoliyatning murakkabligi. Turli xil spekulyativ tushunchalar tadqiqotimiz ob'ekti haqida to'liq tasavvurga ega bo'lmaydi. Zamonaviy o'qituvchi faoliyatining muhim va ayni paytda murakkab xususiyatlaridan biri bu pedagogik madaniyat kabi murakkab tushunchadir. Zamonaviy maktabda ham, oilada ham ta'lim jarayonining barcha ko'p qirraliligini hisobga olsak, shuni ta'kidlash kerakki, uning nima ekanligini aniq ko'rsatib, uni aniqlash oson emas. Ammo shunga qaramay, biz o'tgan va hozirgi asrlarning nufuzli o'qituvchilarining g'oyalarini, madaniyat va jamiyat taraqqiyotidagi zamonaviy tendentsiyalarni hisobga olgan holda buni qilishga harakat qilamiz. Pedagogik madaniyat tushunchasiga qaytsak, uning ancha yosh ekanligini qayd etamiz. Uning paydo bo'lishi zamonaviy jamiyatda o'quv jarayoniga texнократик qarashlardan gumanitar qarashlarga o'tish bilan bog'liq. Avtoritar munosabatlar demokratik munosabatlarga o'tadi va bu borada o'qituvchining mas'uliyati ortadi. Ta'lim sifatining nafaqat o'lchovini, balki standartini ham aniqlash kerak. Bundan kelib chiqib, pedagogik madaniyat kabi tushunchaga ehtiyoj paydo bo'ladi.

E.A.Grishin pedagogik madaniyatni ifoda etib, o'qituvchining quyidagi kasbiy ahamiyatga molik sifatlarini ko'rsatadi:

- umumiy bilimdonlik;
- o'z fanini bilish;
- pedagogik bilim va mahoratlarini doimiy rivojlantirib borish;
- pedagogik kasbini sevish;
- odamiylik, haqiqatgo'ylik va talabchanlik;
- ko'zatuvcchanlik, e'tiborlilik va odoblilik.

V.A.Slastelin pedagogik madaniyatning integral ko'rsatkichlari deb quyidagilarni hisoblaydi:

- mutaxassislik sharafti va g'ururini his etish;
- jamiyatga xizmat qilish shakli sifatida pedagogik faoliyatga tayyorgarlik;

“Innovatsion ta’lim texnologiyalari” tushunchasi keng qamrovli mazmunga ega. Ushbu tushunchani izohlash uchun avvalambor “innovatsiya”, “ta’lim”, “texnologiya” tushunchalarining har biriga alohida to’xtalib o’tish zarur. “Innovatsiya” (ing. innovation — kiritilgan yangilik, ixtiro) so’zi - ishlab chiqarish sohasida paydo bo’lgan. Dastavval bu tushuncha texnika va texnologiya avlodlarini almashtirishni ta’minlash uchun sarflangan iqtisodiy mablag’lar, ilmiy-texnika yutuqlari va ilg’or tajribalarga asoslangan texnika, texnologiya, boshqarish va mehnatni tashkil etish kabi sohalaridagi yangiliklar, shuningdek, ularning turli sohalar va faoliyat doiralarida qo’llanilishi kabi tushunchalar bilan izohlangan. Innovatsiya yangi ilmiy bilimlarni, qandaydir kashfiyotlarni, ixtirolarni olishga qaratilgan tadqiqot faoliyatidan foydalanish orqali rivojlanadi. Bundan tashqari, innovatsiyalarning paydo bo’lishi loyihalash ishlarining natijasi bo’lishi ham mumkin. Bunda mavjud ilmiy nazariyalar va tushunchalar asosida amaliy harakatlarni amalga oshirish imkoniyatini aks ettiruvchi instrumental va texnologik bilimlar rivojlanadi. Shunday qilib, innovatsion loyihalar yaratiladi, bu esa keyinchalik yangi texnologiyalarning paydo bo’lishiga olib keladi.

References

1. “O’zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi” -Toshkent, 2016.
2. O’zbekiston Respublikasining “Ta’lim to’g’risida”gi Qonuni. —T., 1997.
3. Ivanov I., Zufarova M. —Umumiy psixologiyal. O’z.FMJ., 2008.
4. Xaydarov F.I., Xalilova N. —Umumiy psixologiyal. T.: —Fan va texnologiyalar markazining bosmaxonasi : 2009.
5. Rubinshteyn S.L. Основы общей психологии. SPb: Piter, 2007.
6. G’oziev E.G’. —Ontogenez psixologiyasil.-T.: Noshir. 2010
7. Mutalipova M.J. “Xalq pedagogikasi”. Toshkent. O’zbekiston, 1988 yil.
8. A.K.Munavvarov. “Oila pedagogikasi.” Toshkent 1994- yil.
9. O.Suvonov, S.Astanova. “Pedagogik mahorat”. -Guliston, 2010.